

ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ:
НАУКОВІ ЗАПИСКИ

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОСВІТІ

УДК 37.02

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.13942523>

Сутність й значення інтерактивних онлайн засобів в професійній діяльності сучасного педагога професійного навчання

Грень Євген Степанович

аспірант кафедри професійної освіти, Університет Григорія Сковороди в Переяславі, 08401 вул. Сухомлинського, 30, м. Переяслав, Україна, <http://orcid.org/0009-0004-0275-038X>

Прийнято: 30.09.2024 | Опубліковано: 19.10.2024

Анотація. Структура статті передбачає аналіз останніх досліджень і публікацій. Формування мети й завдання дослідження. Висвітлення ключових методів досягнення мети дослідження. Виклад основного матеріалу й формування висновків по результатам дослідження. В результаті поглибленого аналізу літератури, встановлено, що низка теорій і концепцій в контексті врахування інтерактивних онлайн засобів й їх застосування в професійній діяльності, досі залишаються не розкритими повною мірою, що й зумовило вибір даної тематики, її сучасну актуальність. Метою дослідження є характеристика особливостей застосування інтерактивних онлайн засобів педагогами професійного навчання. При цьому, основне завдання статті являє собою визначення ключових засад як через застосування інтерактивних онлайн засобів підвищити ефективність професійної діяльності педагога професійного навчання.

Для характеристики особливостей застосування інтерактивних онлайн засобів педагогами професійного навчання застосовано такі методи: індукції та дедукції, порівняння і систематизації — для визначення та характеристики застосування інтерактивних онлайн засобів педагогами професійного навчання; синтезу і аналізу — для доведення суттєвості впливу застосування інтерактивних онлайн засобів педагогами професійного навчання для покращення їх професійної діяльності; морфологічного аналізу — для групування ключових засад сутності інтерактивних онлайн засобів педагогами професійного навчання; графічний — для якісного подання результатів дослідження; абстрактно-логічний — для формування теоретичних узагальнень і висновків дослідження. Визначено, що інтеграція інтерактивних онлайн-засобів педагогами професійного навчання значно підвищує ефективність освіти, робить її більш доступною та актуальною. Педагоги, які впроваджують ці інструменти, відіграють ключову роль у формуванні компетентних спеціалістів, готових відповідати сучасним вимогам економіки та суспільства. Підсумовуючи, зазначимо, що інтерактивні онлайн-засоби стають невід'ємною частиною професійної освіти, надаючи педагогам нові можливості для підвищення ефективності навчання.

***Ключові слова:** професійне навчання, педагог професійного навчання, онлайн засоби, цифровізація, інтерактивні онлайн засоби*

The essence and significance of interactive online tools in the professional activities of modern educators in vocational training

Gren Yevhen

Graduate student of the Department of Professional Education, Grigory Skovoroda University in Pereiaslav 08401, 30 Sukhomlynskyi Str., Pereiaslav, Ukraine

Abstract. *The structure of the article includes an analysis of the latest research and publications. It involves setting the objectives and tasks of the study, highlighting the key methods to achieve the research goals, presenting the main material, and forming conclusions based on the research results. Through a thorough analysis of the literature, it has been established that several theories and concepts regarding the consideration and application of interactive online tools in professional activities remain not fully explored, which has motivated the choice of this topic and its current relevance. **The purpose** of the study is to characterize the peculiarities of using interactive online tools by vocational training educators. The main task of the article is to determine the fundamental principles through which the application of interactive online tools can enhance the effectiveness of the professional activities of vocational training educators. **Methods.** To characterize the features of the use of interactive online tools by vocational training educators, the following methods were employed: induction and deduction, comparison and systematization—to define and characterize the use of interactive online tools by vocational training educators; synthesis and analysis—to prove the significance of the impact of using interactive online tools by vocational training educators to improve their professional activities; morphological analysis—to group the key principles of the essence of interactive online tools by vocational training educators; graphic—to qualitatively present the results of the research; abstract-logical—to form theoretical generalizations and conclusions of the study. It has been determined that the integration of interactive online tools by vocational training educators significantly enhances the effectiveness of education, making it more accessible and relevant. Educators who implement these tools play a key role in forming competent specialists ready to meet the modern demands of the economy and society. **Conclusions.** Summarizing, we note that interactive online tools are becoming an integral part of professional education, providing teachers with new opportunities to improve the effectiveness of education.*

Keywords: professional training, vocational training educator, online tools, digitalization, interactive online tools

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями (Вступ). Інтерактивні онлайн засоби відіграють ключову роль у сучасній професійній освіті, забезпечуючи більш гнучкі та адаптивні методи навчання. Використання таких технологій дозволяє створювати динамічні освітні середовища, які можуть швидко реагувати на потреби та інтереси осіб, що проходять навчання. Це сприяє підвищенню ефективності засвоєння матеріалу та стимулює активну участь у освітньому процесі. Крім того, інтерактивні онлайн інструменти забезпечують доступ до широкого спектру ресурсів та інформації, що значно розширює можливості для самостійного дослідження та поглибленого вивчення тем. Це сприяє розвитку критичного мислення та навичок самонавчання, що є надзвичайно важливими в умовах швидких змін у професійній сфері. Такий доступ також дозволяє інтегрувати найновіші дослідження та практики у освітній процес, забезпечуючи актуальність знань.

Використання інтерактивних засобів підтримує індивідуалізацію навчання, дозволяючи адаптувати матеріали та методики до специфічних потреб кожної особи. Це особливо важливо в умовах різноманітності навчальних стилів та рівнів підготовки. Освоєння різноманітних технологій та платформ не лише підвищує ефективність навчання, але й готує до роботи в умовах цифрової економіки. Це забезпечує конкурентоспроможність випускників на ринку праці та їх здатність адаптуватися до нових викликів та можливостей. Все це суттєво актуалізує обрану тему дослідження.

Структура статті передбачає аналіз останніх досліджень і публікацій. Формування мети й завдання дослідження. Висвітлення ключових методів

досягнення мети дослідження. Виклад основного матеріалу й формування висновків по результатах дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій (Огляд літератури).

Зауважимо, що важливі аспекти підготовки майбутнього педагога професійного навчання розкривалися в роботах таких вчених, як О. Силкін, Д. Сміт, В. Браун, Ю. Ковальський, М. Криштанович, Я. Мельник, А. Лі, Б. Іваненко, В. Остапенко, А. Черненко, К. Жуков, Г. Павленко, Е. Сидоренко, А. Костенко та ін. До прикладу, К. В. Стецюк [1] акцентує увагу на значенні самостійного навчання студентів за допомогою інтерактивних технологій. Автор висвітлює, як цифрові ресурси можуть слугувати інструментом для розвитку критичного мислення та глибшого розуміння екологічних проблем. С. М. Тарасова [2] описує формування готовності майбутніх менеджерів до управлінської діяльності, підкреслюючи роль інтерактивних методів у розвитку навичок керівництва і прийняття рішень. Ці методи, за словами Тарасової, забезпечують студентам можливість активного навчання, що є ключовим для їх професійного розвитку. О. Я. Савченко [3] аналізує удосконалення професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів, акцентуючи на важливості інтерактивних методів навчання, які можуть значно покращити процес взаємодії та комунікації в освітньому середовищі. Її дослідження показує, що інтерактивність сприяє ефективнішому засвоєнню знань учнями. К. О. Соцький [4] розглядає структуру готовності студентів медичних коледжів до професійного саморозвитку, підкреслюючи важливість самостійної роботи студентів з інтерактивними онлайн ресурсами. За його словами, такі засоби сприяють більш активному залученню в процес навчання і, як наслідок, більш ефективному професійному розвитку. В. А. Семиченко [5] досліджує проблему особистісного розвитку і саморозвитку у контексті неперервної професійної освіти, звертаючи увагу на значення інтерактивних онлайн технологій у підготовці педагогів. Він

стверджує, що сучасні освітні технології мають критичне значення для стимулювання саморозвитку та адаптації до змінних умов професійної діяльності. В. А. Фрицюк [6] висвітлює тему готовності майбутніх педагогів до безперервного професійного саморозвитку. Він акцентує на необхідності використання інтерактивних технологій для підтримки цього процесу, що дозволяє педагогам ефективно адаптуватися до змін у сфері освіти і залишатися конкурентоспроможними в професійній сфері. Т. Д. Федірчик [7] розглядає теоретико-методичні засади розвитку педагогічного професіоналізму молодого викладача вищої школи. Її робота підкреслює значення сучасних онлайн інструментів для науково-педагогічної діяльності, що сприяє ефективному впровадженню інноваційних методик навчання. Л. І. Ткаченко [8] обговорює синергетичний підхід у педагогіці, розглядаючи його як нову парадигму освіти. Цей підхід, який включає використання інтерактивних методів, може значно підвищити потенціал обдарованих студентів, сприяючи більш глибокому і змістовному навчанню. В. А. Семиченко [9] досліджує роль психологічних аспектів у педагогічній роботі, зокрема акцентує увагу на значенні інтерактивних онлайн засобів для розвитку педагогічних навичок. Л. С. Рибалко [10] аналізує акмеологічні засади професійно-педагогічної самореалізації майбутнього вчителя. В її дослідженні підкреслюється важливість неперервного особистісного і професійного розвитку, що можливо через використання інтерактивних та інноваційних навчальних методів.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Віддаючи належне науковому внеску провідних вчених, зазначимо, що низка теорій і концепцій в контексті врахування інтерактивних онлайн засобів й їх застосування в професійній діяльності, досі залишаються не розкритими повною мірою, що й зумовило вибір даної тематики, її сучасну актуальність. Застосування інтерактивних онлайн-засобів педагогами професійного навчання

має вирішальне значення для підготовки сучасних фахівців. Поєднуючи теоретичні знання з практичними навичками, ці засоби дозволяють створити динамічне та ефективне освітнє середовище. Персоналізований підхід сприяє більш глибокому засвоєнню знань та навичок, підвищуючи загальну якість професійної підготовки. Нарешті, інтерактивні онлайн засоби сприяють розвитку цифрової компетентності, яка стає все більш необхідною в сучасному професійному середовищі.

Формулювання цілей статті (постановка завдання) Метою дослідження є характеристика особливостей застосування інтерактивних онлайн засобів педагогами професійного навчання. При цьому, основне завдання статті являє собою визначення ключових засад як через застосування інтерактивних онлайн засобів підвищити ефективність професійної діяльності педагога професійного навчання.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням здобутих наукових результатів (Результати дослідження). Інтерактивні онлайн-засоби в освіті є ключовим компонентом сучасного освітнього процесу, оскільки вони забезпечують активну участь учнів й студентів та підвищують ефективність засвоєння матеріалу. Вони створюють динамічне освітнє середовище, де студенти можуть взаємодіяти з матеріалом, експериментувати та отримувати негайний зворотний зв'язок [11]. Це сприяє розвитку критичного мислення, творчості та самостійності у навчанні. Завдяки гнучкості та доступності, інтерактивні онлайн-засоби роблять освіту більш інклюзивною, дозволяючи адаптувати навчання під індивідуальні потреби кожного студента та забезпечуючи рівні можливості для всіх (табл.1).

Таблиця 1

Сутність й значення інтерактивних онлайн засобів в професійній діяльності педагога

Сутність	Характеристика
Підвищення ефективності навчання	Інтерактивні онлайн-засоби дозволяють педагогу створювати динамічний та залучаючий освітній процес. Використання мультимедійних ресурсів, інтерактивних вправ та віртуальних симуляцій сприяє глибшому розумінню матеріалу
Індивідуалізація навчання	Завдяки можливості адаптації контенту, педагоги можуть підлаштовувати навчальні матеріали під індивідуальні потреби
Розширення доступу до освіти	Інтерактивні онлайн-засоби дозволяють організувати дистанційне навчання, що особливо актуально в умовах обмеженого доступу
Професійний розвиток педагога	Використання сучасних технологій сприяє підвищенню компетентності педагога, розширює його методичний інструментарій та дозволяє впроваджувати інноваційні підходи в освітній процес

Джерело: власна розробка автора

Педагог професійного навчання є фундаментальною ланкою у системі підготовки кваліфікованих спеціалістів, які відповідають вимогам сучасного ринку праці. Сутність його ролі полягає у поєднанні теоретичних знань з практичними навичками, забезпечуючи студентам повноцінне розуміння обраної професії. Значення такого педагога полягає у його здатності адаптувати освітній процес до реальних потреб галузі, впроваджуючи інноваційні методики та технології навчання. Він не лише навчає, але й виховує професійну культуру, стимулює розвиток критичного мислення та сприяє формуванню компетентностей, необхідних для успішної кар'єри. Таким чином, педагог професійного навчання є ключовою фігурою у забезпеченні високого рівня освіти та розвитку економічного потенціалу суспільства [12-13] .

Педагоги можуть використовувати віртуальні симуляції, інтерактивні модулі та мультимедійні ресурси, щоб зробити освітній процес більш наочним і залучити студентів до активної участі [14]. Інтерактивні онлайн-засоби сприяють персоналізації освіти, що особливо важливо в професійному навчанні, де студенти мають різний рівень підготовки та індивідуальні потреби. Використовуючи ці інструменти, педагоги можуть адаптувати освітні матеріали під конкретні професійні вимоги та забезпечити кожному студенту можливість вчитися у власному темпі. Крім того, такі засоби полегшують дистанційне навчання, що розширює доступ до освіти для тих, хто не може відвідувати заняття особисто. Це відкриває нові можливості для професійного розвитку та перекваліфікації, що є актуальним в умовах швидких змін на ринку праці. Інтерактивні онлайн-засоби також сприяють розвитку критичного мислення та навичок вирішення проблем, оскільки студенти можуть безпосередньо застосовувати знання у віртуальному середовищі, експериментувати та аналізувати результати [15]. Це підвищує їх готовність до реальних професійних викликів і сприяє успішній інтеграції в робоче середовище (табл.2).

Таблиця 2

Вплив інтерактивних онлайн засобів на діяльність педагога професійного навчання

Сутність впливу	Характеристика впливу
Підвищення ефективності	Інтерактивні онлайн-засоби дозволяють педагогу використовувати різноманітні методи подачі матеріалу, включаючи мультимедійні презентації, віртуальні симуляції та інтерактивні вправи
Індивідуалізація освітнього процесу	Завдяки можливостям онлайн-платформ, педагоги можуть адаптувати навчальні матеріали під індивідуальні потреби кожного студента
Розширення професійних компетенцій	Використання інтерактивних онлайн-засобів сприяє професійному розвитку педагога, оскільки вимагає освоєння нових технологій та інноваційних методик подачі матеріалу

Покращення комунікації та співпраці	Онлайн-засоби забезпечують ефективні канали комунікації між педагогом та студентами, а також серед колег. Вони сприяють обміну досвідом, спільному вирішенню проблем та створенню інтерактивного освітнього середовища, де всі учасники активно залучені до процесу навчання
-------------------------------------	--

Джерело: власна розробка автора

Отже, інтеграція інтерактивних онлайн-засобів педагогами професійного навчання значно підвищує ефективність освіти, робить її більш доступною та актуальною. Педагоги, які впроваджують ці інструменти, відіграють ключову роль у формуванні компетентних спеціалістів, готових відповідати сучасним вимогам економіки та суспільства.

Висновки. Підсумовуючи, зазначимо, що інтерактивні онлайн-засоби стають невід'ємною частиною професійної освіти, надаючи педагогам нові можливості для підвищення ефективності навчання. Вони сприяють активному залученню студентів до освітнього процесу, роблячи його більш динамічним та цікавим. За допомогою мультимедійних елементів та інтерактивних вправ педагоги можуть стимулювати критичне мислення та творчість у студентів. Однією з головних переваг цих засобів є гнучкість та доступність навчання. Студенти можуть отримувати знання в будь-який зручний для них час та місце, що особливо актуально в умовах дистанційного навчання або при обмеженому доступі до закладів освіти. Це дозволяє педагогам розширити аудиторію та забезпечити рівні можливості для всіх. Інтерактивні онлайн-засоби також сприяють персоналізації навчання. Педагоги професійного навчання можуть адаптувати матеріали під індивідуальні потреби та рівень підготовки кожного учня або студента. Це підвищує ефективність засвоєння інформації та мотивацію до навчання, оскільки студенти отримують саме ті знання та навички, які їм необхідні. Крім того, такі засоби полегшують співпрацю та обмін досвідом між педагогами та учнями/студентами. Вони надають платформу для спільної роботи над проектами, обговорення ідей та вирішення проблем. Це розвиває

комунікативні навички та сприяє створенню спільноти, об'єднаної спільними цілями. Спільні міжнародні проекти та обмін інформацією сприятимуть розвитку інноваційних підходів та підвищенню якості освіти в глобальному масштабі. Подальше дослідження в цій сфері, з урахуванням міжнародного досвіду, є надзвичайно важливим. У багатьох країнах інтерактивні онлайн-засоби вже успішно інтегровані в систему професійної освіти, і вивчення їх практик може допомогти вдосконалити власні методики.

Список використаних джерел

1. Стецюк К. В. Саморозвиток студентів у процесі формування екологічної культури засобами інформаційно-комп'ютерних технологій : метод.-інформ. зб. Луганськ : Елтон-2, 2013. 119 с.
2. Тарасова С. М. Формування у майбутніх менеджерів фінансово-економічного профілю готовності до управлінської діяльності: дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Кіровоград, 2006. 232 с.
3. Савченко О. Я. Удосконалення професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів. Початкова школа. 2001. № 7. С. 1–4.
4. Соцький К. О. Структура готовності студентів медичних коледжів до професійного саморозвитку. Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія : Педагогіка. 2014. № 1. С. 55-62.
5. Семиченко В. А. Проблема особистісного розвитку і саморозвитку у в контексті неперервної професійної освіти. Педагогіка і психологія. 2010. № 2. С. 46-57.
6. Фрицюк В. А. Готовність майбутніх педагогів до безперервного професійного саморозвитку. Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка і психологія». № 2 (12). 2016. С. 325-330.

7. Федірчик Т. Д. Теоретико-методичні засади розвитку педагогічного професіоналізму молодого викладача вищої школи в процесі науково-педагогічної діяльності : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти. Чернівці. 2016. 452 с.
8. Ткаченко Л. І. Синергетичний підхід у педагогіці : нова парадигма. Освіта та розвиток обдарованої особистості. № 10 (17). 2013. С. 18-21.
9. Семиченко В. А. Психологія педагогічної діяльності : навч. посіб. для студ. вищих пед. навч. закл. К. : Вища школа, 2004. 336 с.
10. Рибалко Л. С. Акмеологічні засади професійно-педагогічної самореалізації майбутнього вчителя : автореф. дис. докт. пед. наук : 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти». Х., 2008. 42 с.
11. Ковальчук М. П., Жуковська О. С. Вплив штучного інтелекту на методики викладання комп'ютерних дисциплін. Педагогічні науки. 2024. Вип. 78. Т. 2. С. 142–146.
12. Карпенко Л. П., Гриценко В. А. Вплив технологій на базі штучного інтелекту на підготовку викладачів комп'ютерних дисциплін. Журнал сучасних освітніх технологій. 2023. Т. 81. № 3. С. 204–219.
13. Бондаренко С. В., Литвиненко Л. І. Штучний інтелект у викладанні програмування: нові можливості та виклики. Освіта та розвиток обдарованої особистості. 2023. Вип. 3. Т. 1. С. 34–38.
14. Мельник Л. Р., Ткачук В. В. Інтеграція штучного інтелекту в курси комп'ютерних наук. Сучасні тенденції у вищій освіті. 2024. Вип. 12. Т. 1. С. 89–93.
15. Пономаренко В. А., Грищенко І. М. Впровадження систем штучного інтелекту в освітній процес комп'ютерних дисциплін. Наука і технології. 2023. Вип. 65. Т. 1. С. 75–79